

# ИЗВОД ИЗ МЕТОДОЛОГИЈЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОЦЕНЕ РИЗИКА ОД КАТАСТРОФА И ПЛАНОВА ЗАШТИТЕ И СПАСАВАЊА:

## Идентификација опасности од катастрофа (елементарне непогоде и техничко-технолошке несреће)

- 1) Земљотреси
- 2) Одрони, клизишта и ерозије
- 3) Поплаве
- 4) Екстремне временске појаве (велика количина падавина; град; олујни ветар; снежне мећаве, наноси и поледица; топли талас; хладни талас; суша
- 5) Недостатак воде за пиће (квалитативан и квантитативан):
- 6) Епидемије и пандемије
- 7) Биљне болести
- 8) Болести животиња
- 9) Пожари и експлозије, пожари на отвореном
- 10) Техничко-технолошке несреће
- Удеси изазвани транспортом опасних материја
- Несреће изазване у друмском, ваздушном, речном и железничком саобраћају
- Несреће изазване застојем рада жичара за транспорт људи
- Опасност од рушења брана (хидроакмулације, пепелишта и јаловишта)
- 11) Нуклеарни и радиолошки акциденти
- 12) Опасност од терористичког напада.

## ИЗВОД ИЗ ЗАКОНА О СМАЊЕЊУ РИЗИКА ОД КАТАСТРОФА И УПРАВЉАЊА ВАНРЕДНИМ СИТУАЦИЈАМА:

- 1) **катастрофа** представља елементарну непогоду или техничко-технолошку несрећу чије последице угрожавају безбедност, живот и здравље већег броја људи, материјална и културна добра или животну средину у већем обиму, а чији настанак или последице није могуће спречити или отклонити редовним деловањем надлежних органа и служби;
- 2) **елементарна непогода** је појава хидролошког, метеоролошког, геолошког или биолошког порекла, проузрокована деловањем природних сила као што су земљотрес, поплава, бујица, олуја, јака киша, атмосферска пражњења, град, суша, одроњавања или клизања земљишта, снежни наноси и лавина, екстремне температуре ваздуха, нагомилавања леда на водотоку, пандемија, епидемија заразних болести, епидемија сточних заразних болести и појава штеточина и друге природне појаве већих размера које могу да угрозе безбедност, живот и здравље већег броја људи, материјална и културна добра или животну средину у већем обиму;
- 3) **техничко-технолошка несрећа** је изненадни и неконтролисани догађај или низ догађаја који је измакао контроли приликом управљања одређеним средствима за рад и приликом поступања са опасним материјама у производњи, употреби, транспорту, промету, преради, складиштењу и одлагању, као што су пожар, експлозија, хаварија, саобраћајни удес у друмском, речном, железничком и ваздушном саобраћају, удес у рудницима и тунелима, застој рада жичара за транспорт људи, рушење брана, хаварија на електроенергетским, нафтним и гасним постројењима, акциденти при руковању радиоактивним и нуклеарним материјама, тешко загађење земљишта, воде и ваздуха, последице ратног разарања и тероризма, а чије последице могу да угрозе безбедност, живот и здравље већег броја људи, материјална и културна добра или животну средину у већем обиму.

# Идентификација опасности од катастрофа (елементарне непогоде и техничко-технолошке несреће)

Идентификација опасности се врши за целу територију за коју се ради Процена ризика од катастрофа. Од идентификованих опасности извршити избор опасности (појединачне или појединачних опасности из групе опасности), за коју ће се израдити сценарио.

**За опис изабране опасности, користити предвиђене параметре у обиму којим се стиче јасна слика о вероватноћи појављивања и последицама:**

1) **Земљотреси:** постојање система за идентификацију, обавештавање и евиденције; густина насељености и величина животињског фонда; морфологија и састав земљишта; сеизмолошке карте; сеизмичке карактеристике терена; мере заштите у урбанистичким плановима и градњи; квалитет градње; учесталост, интензитети и епицентри потреса; могуће последице (број угроженог становништва, оштећења и уништења материјалних и културних добара, угроженост животне средине-ваздух, земљиште, вода, биљни и животињски свет, психолошки ефекти и могућа повређивања, оштећење инфраструктуре); могућност генерисања других опасности и др.

2) **Одрони, клизишта и ерозије:** приказати величину активираних процеса (површина терена захваћена клизањем, слегањем и ерозијом, запремина масе у покрету); очекивани степен негативних последица од деловања одређеног геолошког процеса на одређеном простору и у одређеном времену по природу, материјална добра и људе; параметри и карактер одрона, клизишта и ерозивног подручја; површина и карактеристике угроженог подручја; густина насељености; густина инфраструктурних и привредних објеката, могућност генерисања других опасности и др.

3) **Поплаве:** карте водног подручја погодне размере, са границама речних сликова и подсликова, приказом топографије и хидролошких показатеља; начина коришћења земљишта; опис историјских поплава које су имале значајне штетне утицаје на људско здравље, животну средину, културно наслеђе и привредну активност; карактеристике поплаве, укључујући досезање поплавног таласа, правце течења и процену штетних утицаја које су произвеле, уколико још увек постоји могућност појаве сличних догађаја у будућности; изграђеност система заштите од поплаве; густина насељености; величина животињског фонда; опис значајних историјских поплава које својим понављањем могу изазвати значајне штете; процену могућих штетних последица будућих поплава на људско здравље, животну средину, културно наслеђе и привредну активност, узимајући у обзир што више чињеница као што су топографија, положај водотока, опште хидролошке и геоморфолошке карактеристике, са плавним подручјима као природним ретензијама; ефикасност изграђених објеката за заштиту од поплава; слабе тачке у систему заштите од штетног дејства вода на водотоковима првог и другог реда; положај насељених области; подручја привредних активности; дугорочни развој укључујући утицаје климатских промена на појаву поплава; могућност генерисања других опасности и др.

4) **Епидемије и пандемије:** угроженост подручја епидемијама које настају као последица санитарно-хигијенских услова и инфраструктуре територије – анализирати са аспекта постојања различитих врста епидемија; могуће последице засновати на проценама надлежних здравствених, санитарних, ветеринарских, агрономских и других служби и институција које су у оквиру својих редовних делатности надлежне за реаговање у случајевима епидемиолошких и санитарних опасности; могућност генерисања других опасности и др.

5) **Пожари и експлозије, пожари на отвореном:** објекти I и II категорије угрожености од пожара; списак субјеката у којима постоји опасност од пожара и експлозија; шумски комплекси (врсте шума, уређеност, проходност, начин експлоатације, величина животињског фонда и др.); производња и складиштење експлозивних материја и материја које могу да формирају експлозивну атмосферу; идентификација локација са заосталим експлозивним остацима рата (ЕОР); густина насељености; угроженост заштићених културних и материјалних добара; могућност генерисања других опасности и др.